

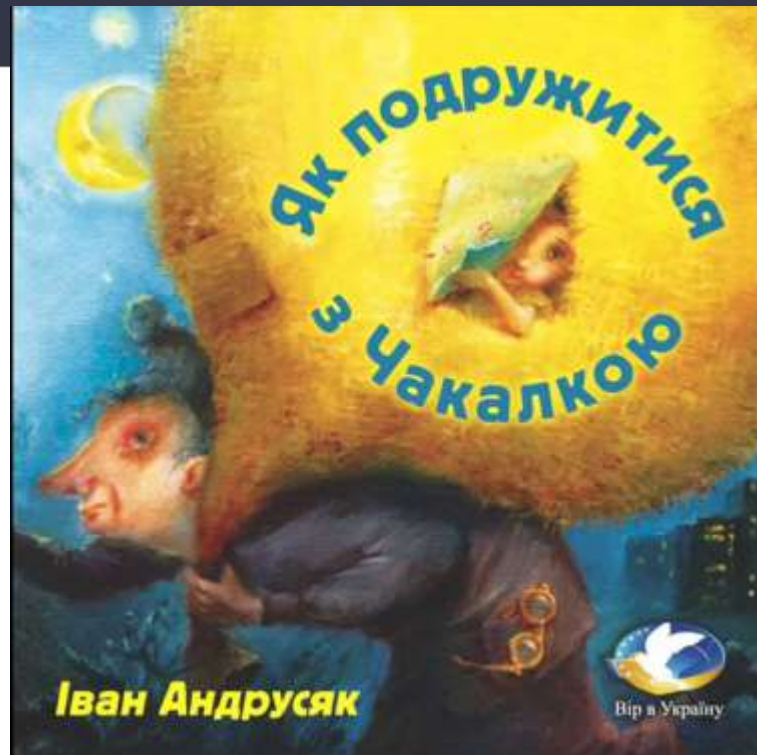
Читання

Розділ. Літературні казки. П'єса-казка. Байки

Сьогодні
26.02.2024

Урок
№78

Всім.pptx
Нова українська школа

Іван Андрусяк «Як подружитися з Чакалкою».
Повторення поняття «чарівна казка».

Сьогодні

26.02.2024

Дата: 26.02.2024

Клас: 3-В

Урок: літературне читання

Вчитель: Таран Н.В.

Тема. **Іван Андрусяк «Як подружитися з Чакалкою». Повторення поняття «чарівна казка».**

Мета: зацікавити учнів життєвим і творчим шляхом сучасного письменника, автора багатьох книг для дітей Івана Андрусяка; розвивати навички виразного читання п'єс, виявити ідейно-тематичну спрямованість твору, особливості назви; розвивати вміння толерантно і аргументовано доводити свою думку, відстоювати власну позицію; прищеплювати інтерес до пізнання нового, виховувати прагнення до самовдосконалення, самореалізації в ім'я добра.

Емоційне налаштування.

**Пам'ятайте, милі діти,
І хлоп'ята, і дівчата!
Щоби успіх у навчанні мати,
Треба гарно всім читати!**

Артикуляційна вправа «Повітряна кулька». Надути щоки повітрям, потім втягнути їх. Рахунок 1-2.

**Щоки, мов кульку,
Старанно надули,
Здулася кулька
Щоки втягнули.**

**Артикуляційна вправа «Годинничок». Відкрити рота.
Висунути язик і рухати ним вліво — вправо. Стежити
за тим, щоб язик не облизував губи. Рахунок 1-2.**

**Тік-так, так-тік —
Наче маятник, язик.**

**Артикуляційна вправа «Чашечка». Відкрити рота,
покласти широкий язик на розслаблену нижню губу,
Згорнути бокові краї язика у формі чашки.
Утримувати протягом 5-10 с.**

**Загорнути краї язика —
Вийшла чашечка.
Чудова яка!**

СКОРОМОВКА

Крокодил до крокодила
Приплива просити мила,
Бо набридло крокодилу
Умиватися без мила.

Знайомство з Іваном Андрусяком

<https://www.youtube.com/watch?v=HfY5pJTQ-dQ>

«Стефа і її Чакалка» належить до найпопулярніших творів сучасної української літератури для дітей. У повісті автор використовує образ Чакалки - казкової істоти, якою на Слобожанщині в давнину батьки лякали своїх неслухняних дітей: мовляв, та прийде вночі, забере таку дитину в мішок і понесе в темний ліс. Саме так і стається з героями повісті, які втрапляють у казкову «школу чакалок і бабаїв», де їм дозволено робити все, що заманеться. Письменник описує ці сцени з гумором, проте головну увагу концентрує на дитячій психології, наголошуючи на тому, що добро і любов перемагають неодмінно, й завдяки їм дитина може навіть перевиховати казкове страшидло.

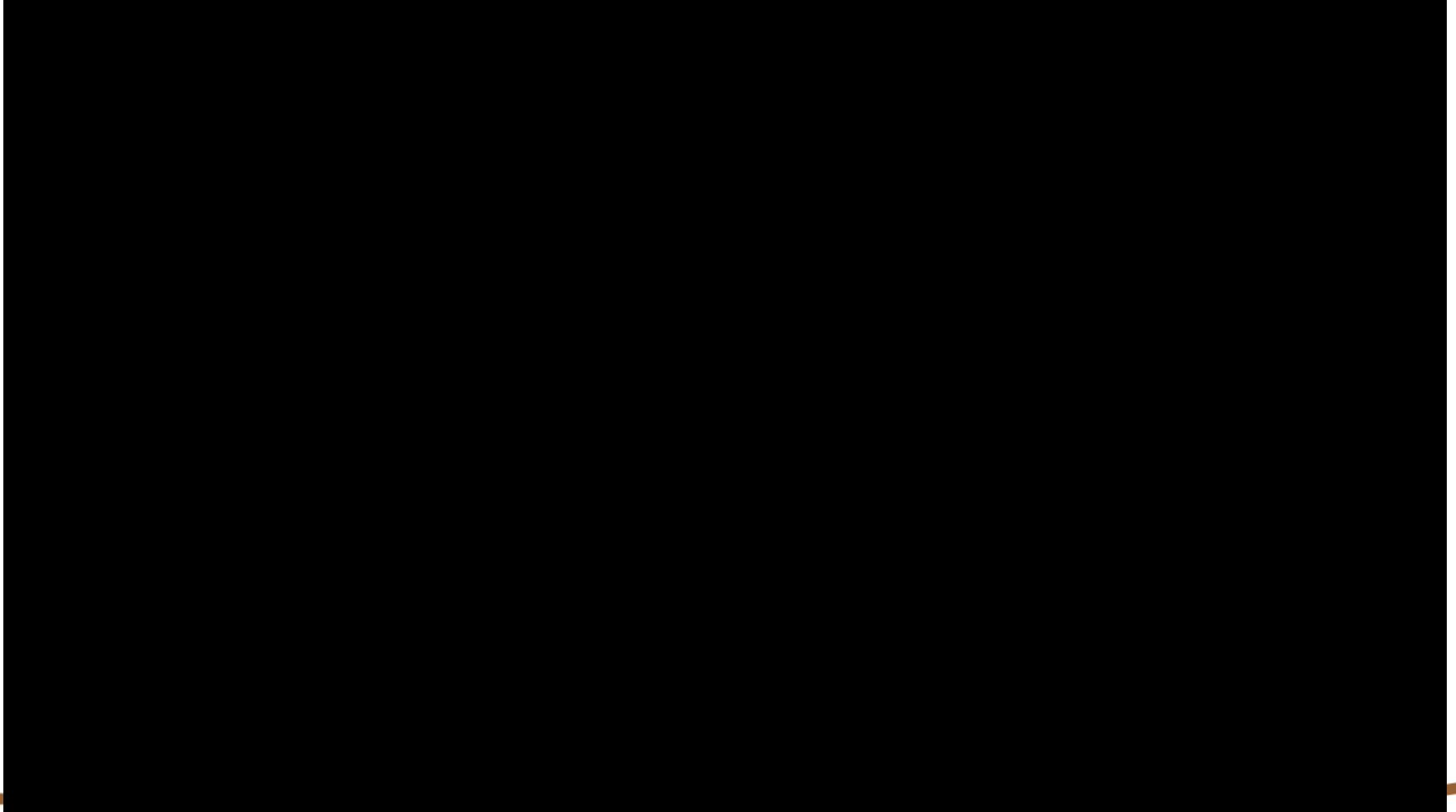
Пальчикова гра "Дощик"

Щоденні 5. Слухання. Іван Андрусяк «Як подружитися з Чакалкою»

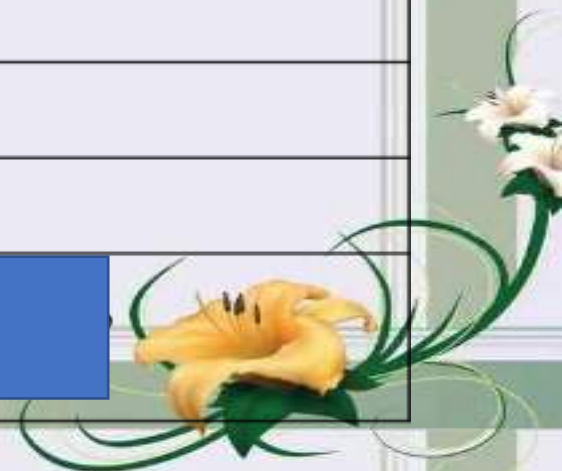

<https://www.youtube.com/watch?v=Y3pTzYhgKAo>

Щоденні 5. Слухання. Іван Андрусяк «Як подружитися з Чакалкою»

Назва	
Автор	
Ілюстрації	
Країна	
Мова	
Серія	
Жанр	
Герої	

- Назвіть головну героїню повісті.
  - Що ви дізналися про її сім'ю?
  - Чого боїться весела та кмітлива дівчинка Стефа?
  - Чому, на вашу думку, Стефа так любить тата?
  - Хто така Чакалка? Як вона виховує дітей?
  - Чим закінчились педагогічні дії Чакалки?
  - Чому навчає нас ця повістина?
  - Визначте тему та ідею твору.
-

Сьогодні
26.02.202

4

Фізкультхвилинка.

<https://www.youtube.com/watch?v=vG-AkqplzPI0>

VIDEO

Як подружитися з Чакалкою

(мізансцена з п'єси для дитячого театру)

ДІЙОВІ ОСОБИ

Хрущ — травневий жук. Страшенський, але добрий. Вилетів із вірша. Можливо, колись був Антоничем¹, а тепер знову живе на вишнях.

Стефа — татова мазунка, мамине золотко, капосна вереда. Одне слово, наймолодша дитина в сім'ї. Весела, кмітлива, але балувана. Ходить у старшу групу дитсадка.

Чакалка — казкове страшидло, родичка Бабая. Кандидат педагогічних наук.

Ірця — трохи плаксива дівчинка з неповної сім'ї. Ходить зі Стефою в садочок.

Сіяр — хлопчик з родини афганських емігрантів. Добрий розбишака. Теж ходить зі Стефою в садочок.

Орина — дівчинка-розбишака, школярка.

Сестричка — старша сестричка Стефи, школярка.

Голос тата.

Голос мамі.

Короткий зміст першої та початку другої дії

Вечір удома. Батьки зайняті своїми справами, Сестричка вчить напам'ять вірш Богдана-Ігоря Антонича, який їй задали в школі:

*Антонич був хрущем і жив колись на вишнях,
На вишнях тих, які оспівував Шевченко.*

¹ Богдан-Ігор Антонич — український поет (1909–1937). Один із його віршів починається рядком: «Антонич був хрущем і жив колись на вишнях...».

А Стефа нудиться і тому заважає Сестричці вчитися — вимагає, щоб та з нею погралася. Урешті сестрички голосно сваряться, навіть до бійки між ними доходить, і ображена Стефа відтак засинає, зневаживши попередження батьків про те, що вночі таку неслухняну дитину може забрати страшна Чакалка.

А Чакалка й справді приходить уночі й забирає у величезний звуконепроникний мішок не лише Стефу, а й її друзів із садочка Ірцю й Сіяра та школярку-розбишаку Орину. Несе вона їх далеко за місто, у темний ліс, посеред якого в давню покинутому людьми селі збереглася стара школа. У тій школі й мешкає Чакалка — кандидат педагогічних наук.

Прокинувшись зранку в мішку, діти користаються тим, що втомлена Чакалка спить, і вирішують утікати. Однак вони не знають дороги і не вміють орієнтуватися в лісі, тому блукають та зазнають низки веселих пригод, — і врешті Чакалка їх знаходить і повертає назад до школи.

Тим часом Сестричка, виявивши, що Стефу викрали, дуже хвилюється і вимагає в батьків негайно викликати поліцію, наздогнати Чакалку і повернути малу вереду додому. Проте батьки пояснюють їй, що поліція тут не допоможе, бо Чакалка — казкова героїня, а отже, й перемогти її можливо лише по-казковому. І тоді Сестричка посилає Стефі на допомогу Хруща з Антоничевого вірша.

ДІЯ ДРУГА

СЦЕНА 4

Клас Чакалчиної школи. Парти, дошка, вчительський стіл.

На партах купами навалено різноманітні штучні наїдки й напої: сухарики, чіпси, шоколадні батончики, газована вода у пластикових пляшках.

Орина, Сіяр, Ірця і Стефа все це з великим апетитом поїдають.

ОРИНА (з повним ротом, періодично запиваючи газованою водою просто з пляшки): Дива та й годі! Оце так обід! Сухарики, чіпси, кола, батончики «Віспа»... Саме те, що я найдужче люблю! І те, що батьки дозволяють хіба зрідка і з великою неохотою. Чакалка, виявляється, молодець!

ІРЦЯ: Ти обе-е-лезно! Віспа — се така дитяся хволо-о-ба...

ОРИНА: Ага! Є ще кашлюк, кір і скарлатина. Краса! І всі — шоколадні батончики. Ням-ням! Наїмося і похворіємо Чакалці на зло. Ми будемо лежати і балуватись, а Чакалку вхопить інфаркт!

СІЯР: А що таке цей... ін-факт?

ОРИНА: Хвороба така.

СІЯР: Ні, це недобре. Тоді і ми захворіємо, і Чакалка захворіє. І ніякої від цього не буде користі. Не школа, а лазарет.

СТЕФА: Якщо ми захворіємо, то балуватися не будемо. Тоді не хочеться балуватися. Але їсти все одно хочеться...

Заходить Чакалка.

ЧАКАЛКА: Наїлися? Тепер усі за парти! Починаємо перший урок!

Діти принишли й неохоче сідають за парти.

Лише Сіяр сідає не за парту, а на парту, демонстративно повертається до Чакалки спиною і звільнює ноги на стілець.

ЧАКАЛКА (дещо розгублено): Ні, Сіяре, ти не на парту, а за парту сідай!

Сіяр із неохотою сідає на стілець, але ноги, схрестивши, виставляє на парту — як американець.

Чакалка ще дужче розгублена, але тоді все ж опановує себе й вирішує не звертати уваги. Вона стає перед класною дошкою, складає руки на грудях, глибоко вдихає і — урочисто починає:

ЧАКАЛКА: Ану, розкажіть мені, як ви втікали!

Діти дивляться на неї з подивом. У класі зависає гнітюча тиша. Навіть Сіяр забирає ноги з парты...

ОРИНА: Тікали, то й тікали! Вам що до того?

ЧАКАЛКА (*хитренько примружившись*): А ви все ж розкажіть.

СІЯР (*люто блиснувши оченятами*): Прямо тікали! Усе прямо і прямо! А вийшло криво...

ЧАКАЛКА: Звісно, що так. Але на що ви орієнтувалися, щоб було прямо?

СІЯР: На око!

ЧАКАЛКА: Зрозуміло.

СІЯР (*сердито*): Що вам зрозуміло?! Знищастесь, що перший раз не вийшло? Не хвилюйтеся: вийде другий, а ні — то третій, четвертий... Ми все одно втечемо! Все одно!

ЧАКАЛКА: А не втечете! Не втечете, бо не захочете!

ІРЦЯ (*хлипаючи*): Захо-о-осемо-о-о...

ЧАКАЛКА: Ні, не захочете, любі мої! Навіть тоді, коли знатимете, як орієнтуватися в лісі. Адже для того, щоб утекти, треба знати, куди тікати. Ви знали?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Ні-і-і.

ЧАКАЛКА: А куди ж ви тікали?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Пря-а-амо...

ЧАКАЛКА: А треба тікати не просто прямо, а в якомусь певному напрямку, в якусь сторону світу. Сторін світу є чотири: північ, південь, захід і схід. Ви про це чули?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Чу-ули...

ЧАКАЛКА: Щоб визначити, куди йти, найкраще орієнтуватися за компасом. Ви маєте компас?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Ні-і-і...

ЧАКАЛКА: Ото ж бо! Але це не страшно. Бо коли немає компаса, можна орієнтуватися за зірками. Ви бачили зірки, коли йшли?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Ні-і-і...

ЧАКАЛКА: Звісно. Бо був день, а зірки видно лише вночі. Але і вдень теж можна орієнтуватися. Скажімо, за сонцем. Звідки вставало сонце?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором, показуючи*): Зві-і-ідти.

ЧАКАЛКА: Правильно. Щоб орієнтуватися за сонцем, треба стати так, аби вранішнє сонце було вам по праву руку. Тоді обличчям ви стоятимете на північ, праворуч буде схід, ліворуч — захід, а за спиною — південь. А ще можна орієнтуватися за деревами. На стовбурах старих дерев часто росте мох — бачили?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (*хором*): Ба-а-ачили...

ЧАКАЛКА: Отож найгустіше він росте саме з північного боку. А ще...

ОРИНА: Тю! Маєш тобі! Я гадала, що потраплю в справжню пригоду, а потрапила в банальну школу!

Орина сердито блимає окулярами й ображено випинає груди, де красується на футболці напис: «Школа не вовк, у ліс не втече».

Діти сміються.

СТЕФА: Пані Чакалка, а навіщо ви нам усе це розказуєте? Хочете, щоб ми такі втекли? Тоді просто виведіть нас звідси — та й по всьому.

ЧАКАЛКА: Ні, я не хочу, щоб ви втекли. І оповідаю це тому, що певна: дізнавшись, навіщо ви тут, ніхто з вас нікуди тікати не захоче!

ОРИНА: А... чому?

ЧАКАЛКА: Ви ж неслухняні, правда?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (хором): Пра-а-авда!

ЧАКАЛКА: Ось! А чому Чакалка забирає саме неслухняних дітей — ви ніколи над цим не задумувалися?

ІРЦЯ: Сдьоб злобити слухняними...

ЧАКАЛКА (обурено фиркнувши): Ото ще! Ні, слухняні діти мені й близько не потрібні. Слукняні діти потрібні їхнім батькам. А мені потрібні саме вередуни, розбишаки, пустуни... Знаєте навіщо?

СІЯР, ІРЦЯ і ОРИНА (хором): Наві-і-іщо?

ЧАКАЛКА: Бо лише з таких дітей можуть вирости справжні Чакалки і Бабаї! Треба лише їм трішечки допомогти. Тому ми їх і забираємо вночі від батьків. Батькам такі діти все одно не потрібні — з ними лише клопіт, морока. І ми, Чакалки і Бабаї, робимо дуже добру справу — позбавляємо батьків від таких дітей! Ми забираємо їх у спеціальні школи і виховуємо так, щоб вони виявляли й розвивали усі свої шкодницькі здібності. І діти ніколи не тікають із чакалячих і бабаячих шкіл, бо тут їм дозволено все те, що заборонено вдома. Хлопчики можуть майструвати рогатки й плювачки, стріляти з них у що заманеться, дерти пташині гнізда, смикати дівчаток за коси, мучити тварин, навіть справжню зброю їм дозволяється мати! А дівчатка можуть скільки завгодно користуватися косметикою, фарбувати волосся, вдягати, що заманеться, кусати й дряпати одна одну, битися з хлопчиками. Тут можна хоч цілу ніч дивитися

телевізор, навіть усі дорослі програми. І в інтернеті длубатися, й у комп'ютерні ігри грати скільки влізе. Тут можна все! І їсти можна те, що вам забороняють удома. І пити. І спати, де вам захочеться, — або не спати взагалі. І зуби не чистити. І ноги хоч місяць не мити. І що завгодно... Тому неслухняні діти звідси не тікають ніколи! Я ось ще кілька разів сходжу до міста і принесу новачків до вашої компанії, — а тоді й почнемо навчатися по-справжньому...

І Чакалка заводить свою пісеньку

ЧАКАЛКА:

А де тут неслухняні дітлахи?

Хи-хи!

Я нагадаю їм усі страхи!

Хи-хи!

Всіх заберу — хоч ноша і тяжка — до звуконепроникного мішка.

А хто це тут не слухає батьків?

Хі-хі!

Хто манну кашу їсти не хотів?

Хі-хі!

Всіх заберу — хоч ноша і тяжка — до звуконепроникного мішка.

А хто облаяв брата чи сестру?

Беру!

Кому комп'ютер заміняє гру?

Беру!

Усіх беру — хоч ноша і тяжка — до звуконепроникного мішка.

Хто мамі помагати не хотів?

Хе-хе!

Хто з друзями не гра без копняків?

Ого!

Всіх заберу — хоч ноша і тяжка — до звуконепроникного мішка.

Хто мультики дивився б хоч до сну — ну-ну! —

а книжечки боїться як вогню?

Ой, ну!

Всіх заберу — хоч ноша і тяжка — до звуконепроникного мішка.

Я добре знаю капості свої!

Еге ж!

З вас чакалки ростуть і бабаї!

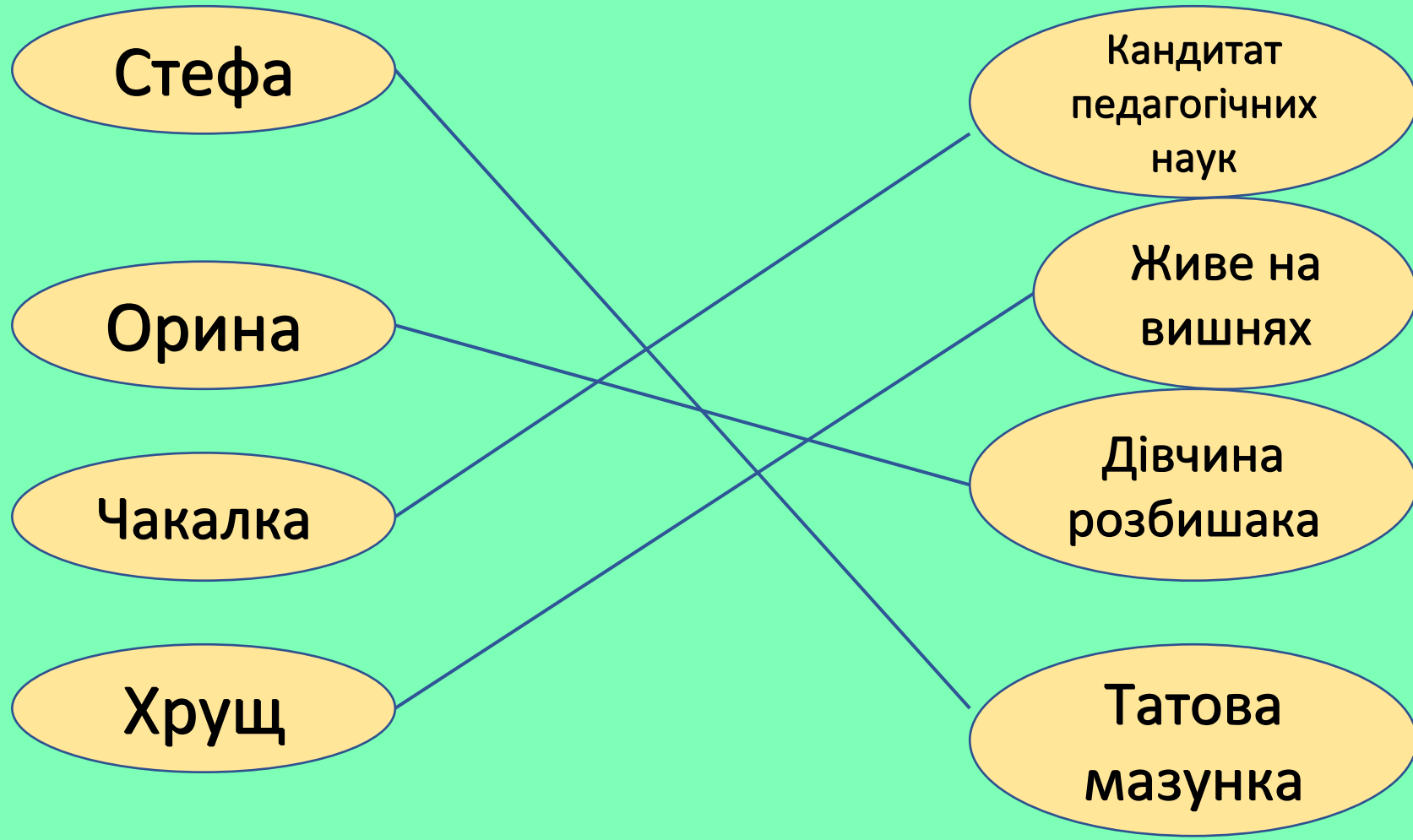
Гурра!

Я кожному — хоч ноша це й тяжка — дам звуконепроникного мішка!

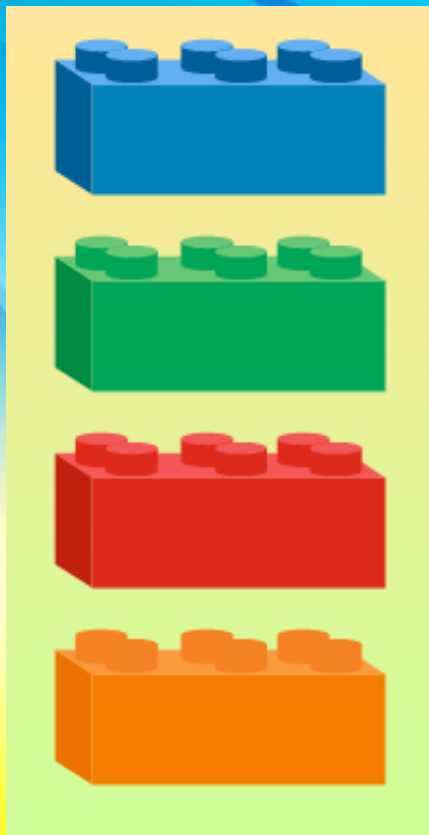
Співаючи, Чакалка виходить у зал і витанцьовує між рядами, намагаючись залучити до свого танцю охочих глядачів.

Виходить у кінці залу.

**Висловлюємося за змістом прочитаного
Твердження. Чакалка була страшною істотою?**

- Я вважаю, що...

- Тому, що...

- Я можу довести це на прикладі...

**- Виходячи з цього, я роблю
висновок про те, що...**

<p>«Попелюшка», «Про Ох-чудодія», «Ромашка», «Казка про царя Салтана»</p>	<p>Належать авторам</p>	<p>Віршована або прозова</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Про тварин • Чарівні 		<p>Жанр та вид літератури</p>
<p>Фантастичні персонажі, тварини, чарівні речі, чарівні перетворення, «чарівні помічники»</p>	<div> <p>Г.Х. Андерсен</p> </div> <div> <p>Брати Грімм</p> </div> <div> <p>Шарль Перро</p> </div> <div> <p>Всеволод Нестайко</p> </div>	<div> </div> <div> </div>

Хрестоматія с.20-28.
Прочитайте сцену 4.
Відео або аудіозвіт
читання надсилай на
освітню платформу
Human.

Успішного навчання!

